

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

4 iunie 2009 *

În cauzele conexe C-22/08 și C-23/08,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 234 CE de Sozialgericht Nürnberg (Germania), prin deciziile din 18 decembrie 2007, primite de Curte la 22 ianuarie 2008, în procedurile

Athanasios Vatsouras (C-22/08),

Josif Koupatantze(C-23/08)

împotriva

Arbeitsgemeinschaft (ARGE) Nürnberg 900,

* Limba de procedură: germana.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues (raportor), U. Lõhmus și doamna P. Lindh, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 februarie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul german, de domnii M. Lumma și C. Blaschke, în calitate de agenți;
- pentru guvernul danez, de domnul J. Bering Liisberg și de doamna B. Weis Fogh, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de doamna C. Wissels și de domnul M. de Grave, în calitate de agenți;

- pentru guvernul Regatului Unit, de doamna I. Rao și de domnul J. Coppel, în calitate de agenți;
- pentru Parlamentul European, de domnii E. Perillo, A. Auersperger Matić și U. Rösslein, în calitate de agenți;
- pentru Consiliul Uniunii Europene, de doamnele M. Veiga și M. Simm, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna D. Maidani și de domnul F. Hoffmeister, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 martie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc interpretarea articolelor 12 CE și 39 CE și validitatea articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a

Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, p. 77, rectificare în JO 2004, L 229, p. 35, L 197, p. 34, precum și în JO 2007, L 204, p. 28, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56).

- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între domnii Vatsouras și Koupatantze, pe de o parte, și Arbeitsgemeinschaft (ARGE) Nürnberg 900 (Oficiul pentru Ocuparea Forței de Muncă al orașului Nürnberg 900, denumit în continuare „ARGE”), pe de altă parte, privind încetarea acordării prestațiilor de bază în favoarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă de care au beneficiat aceștia.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

- 3 Considerentele (1) și (9) ale Directivei 2004/38 au următorul cuprins:

„(1) Cetățenia Uniunii conferă fiecărui cetățean al Uniunii un drept fundamental și individual la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratat și a măsurilor adoptate în scopul aplicării acestora.

[...]

- (9) Cetățenii Uniunii ar trebui să beneficieze de dreptul de ședere în statul membru gazdă pentru o perioadă de cel mult trei luni, fără a face obiectul niciunei condiții sau formalități, alta decât cerința de a deține o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil, fără a se aduce atingere unui tratament mai favorabil aplicabil persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, conform jurisprudenței Curții de Justiție.”

4 Articolul 6 din Directiva 2004/38 prevede:

„(1) Cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pe o perioadă de cel mult trei luni fără nicio altă condiție sau formalitate în afara cerinței de a deține o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil.

(2) Dispozițiile alineatului (1) se aplică și membrilor de familie care dețin un pașaport valabil, care nu au cetățenia unui stat membru și care îl însoțesc pe cetățeanul Uniunii ori se alătură acestuia.”

5 Articolul 7 din Directiva 2004/38 prevede:

„(1) Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care:

- (a) sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă, [...].

[...]

(3) În sensul alineatului (1) litera (a), un cetățean al Uniunii care nu mai desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă își menține statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în următoarele condiții:

[...]

(c) este înregistrat în mod corespunzător ca fiind în șomaj involuntar, după ce a îndeplinit un contract de muncă pe termen limitat, cu durată de sub un an, sau după ce a devenit șomer în mod involuntar în timpul primelor douăsprezece luni și s-a înregistrat ca persoană care caută de lucru la serviciul competent de ocupare a forței de muncă. În acest caz, statutul de lucrător se menține pentru o perioadă de cel puțin șase luni;

[...]”

6 Articolul 14 din această directivă prevede în mod special:

„(1) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolul 6 atât timp cât nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă.

(2) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolele 7, 12 și 13, atât timp cât îndeplinesc condițiile prevăzute de aceste articole.

[...]

(4) Prin derogare de la dispozițiile alineatelor (1) și (2) și fără a aduce atingere dispozițiilor capitolului VI, o măsură de expulzare nu poate fi în niciun caz adoptată împotriva unor cetățeni ai Uniunii sau membrilor de familie ai acestora în cazurile în care:

[...]

(b) cetățenii în cauză ai Uniunii au intrat pe teritoriul statului membru gazdă în căutarea unui loc de muncă. În acest caz, cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora nu pot fi expulzați atât timp cât cetățenii Uniunii pot dovedi că sunt în continuare în căutarea unui loc de muncă și că au șanse reale de a fi angajați.”

7 Conform articolului 24 din Directiva 2004/38:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. Beneficiul

acestui drept se extinde asupra membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care au dreptul de ședere sau dreptul de ședere permanentă.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) și nici nu este obligat ca, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă, să acorde ajutoare pentru studii, inclusiv pentru formare profesională, constând în burse de studiu sau împrumuturi, unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, persoanelor care își mențin acest statut și membrilor familiilor acestora.”

Reglementarea națională

- 8 Articolul 7 alineatul 1 din partea a II-a a Codului securității sociale german – Prestații de bază în favoarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (Sozialgesetzbuch II, denumit în continuare „SGB II”) prevede:

„1. Prestațiile prevăzute în prezenta secțiune se acordă persoanelor:

1) care au împlinit vârsta de 15 ani, dar nu au împlinit încă vârsta de 65 de ani,

2) care sunt apte să exercite o activitate,

3) care se află în nevoie și

4) a căror reședință obișnuită este situată pe teritoriul Republicii Federale Germania [...].

Sunt excluși [...]

2. resortisanții străini al căror drept de ședere este întemeiat în mod exclusiv pe obiectivul privind căutarea unui loc de muncă, membrii familiilor lor, precum și beneficiarii vizați la articolul 1 din Legea privind prestațiile acordate solicitanților de azil [Asylbewerberleistungsgesetz]. Dispozițiile care precedă nu aduc atingere dispozițiilor privind dreptul de ședere.”

9 Conform articolului 23 alineatul 3 din partea a XII-a din Codul securității sociale german – Asistență socială pentru străini (Sozialgesetzbuch XII), resortisanții străini intrați în țară pentru a beneficia de asistență socială sau al căror drept de ședere este întemeiat exclusiv pe obiectivul privind căutarea unui loc de muncă nu beneficiază de prestațiile de asigurări sociale.

10 Articolul 1 din Legea privind prestațiile acordate solicitanților de azil prevede:

„1. Au dreptul la prestațiile prevăzute în prezenta lege resortisanții străini care își au efectiv reședința pe teritoriul federal și care

- 1) sunt titulari ai unei autorizații provizorii de ședere pentru solicitanți de azil în conformitate cu Legea privind procedura aplicabilă în materia cererilor de azil [Asylverfahrensgesetz].

[...]”

Acțiunile principale și întrebările preliminare

Cauza C-22/08

- 11 Domnul Vatsouras, născut la 10 decembrie 1973, care este de naționalitate elenă, a intrat în Germania în luna martie a anului 2006.
- 12 La 10 iulie 2006, a solicitat la ARGE acordarea prestațiilor prevăzute în SGB II. Prin decizia ARGE din 27 iulie 2006, aceste prestații i-au fost acordate până la 30 noiembrie 2006. Veniturile realizate de domnul Vatsouras în temeiul activității sale profesionale au fost deduse din valoarea prestațiilor în cauză, astfel încât valoarea lunară a acestora a fost de 169 de euro. Prin decizia ARGE din 29 ianuarie 2007, acordarea acestor prestații s-a prelungit până la 31 mai 2007.
- 13 Activitatea profesională a domnului Vatsouras a încetat la sfârșitul lunii ianuarie 2007.

- 14 Prin decizia din 18 aprilie 2007, ARGE a încetat acordarea acestor prestații cu efect de la 30 aprilie 2007. Reclamația introdusă de domnul Vatsouras împotriva acestei decizii a fost respinsă prin decizia ARGE din 4 iulie 2007 pentru motivul că nu avea dreptul la prestațiile întemeiate pe articolul 7 alineatul 1 a doua teză punctul 2 din SGB II. Această decizie a făcut obiectul unei acțiuni formulate de domnul Vatsouras la Sozialgericht Nürnberg.
- 15 Între timp, la 4 iunie 2007, domnul Vatsouras și-a reluat activitatea profesională, ceea ce i-a permis să nu mai depindă de asistența socială.

Cauza C-23/08

- 16 Domnul Koupatantze, născut la 15 mai 1952, este un resortisant elen.
- 17 A intrat în Germania în luna octombrie a anului 2006 și a acceptat un loc de muncă la 1 noiembrie anul următor. Contractul său de muncă a încetat la 21 decembrie același an, întrucât angajatorul său a invocat lipsa comenzilor.
- 18 La 22 decembrie 2006, domnul Koupatantze a solicitat ARGE să i se acorde prestațiile de bază prevăzute în SGB II pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Prin decizia ARGE din 15 ianuarie 2007, i s-a acordat o prestație în valoare de 670 de euro lunar până la 31 mai 2007. Cu toate acestea, prin decizia din 18 aprilie 2007, ARGE a încetat acordarea acestei prestații, cu efect de la 28 aprilie 2007.

- 19 Reclamația introdusă de domnul Koupatantze împotriva acestei decizii a fost respinsă prin decizia ARGE din 11 mai 2007 pentru motivul că nu avea drept la prestațiile întemeiate pe articolul 7 alineatul 1 a doua teză punctul 2 din SGB II. Această decizie a făcut obiectul unei acțiuni formulate de domnul Koupatantze la instanța de trimitere.
- 20 Începând cu 1 iunie 2007, domnul Koupatantze și-a reluat activitatea profesională, ceea ce i-a permis să nu mai depindă de asistența socială.

Întrebările preliminare

- 21 La 18 decembrie 2007, Sozialgericht Nürnberg a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 [...] este conform cu articolul 12 CE coroborat cu articolul 39 CE?

2) În ipoteza în care prima întrebare ar primi un răspuns negativ, articolul 12 CE coroborat cu articolul 39 CE se opune unei reglementări naționale care exclude cetățenii Uniunii de la acordarea asistenței sociale în cazul depășirii duratei maxime a șederii avute în vedere la articolul 6 din Directiva 2004/38 [...] și când nu există un drept de ședere în temeiul altor dispoziții?

- 3) În ipoteza în care prima întrebare ar primi un răspuns pozitiv, articolul 12 CE se opune unei reglementări naționale care exclude resortisanții unui stat membru al Uniunii Europene chiar de la beneficiul unor prestații de asigurări sociale acordate imigranților clandestini?”

22 Prin Ordonanța președintelui Curții din 7 aprilie 2008, cauzele C-22/08 și C-23/08 au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

23 Deși, în repartizarea competențelor între instanțele comunitare și naționale, în principal, este de competența instanței naționale să verifice în cauza pendinte pe rolul său îndeplinirea condițiilor de fapt care determină aplicarea unei norme comunitare, dacă este cazul, Curtea, pronunțându-se asupra trimiterii preliminare, poate oferi precizări destinate să orienteze instanța națională în interpretarea pe care aceasta o va efectua (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2000, Haim, C-424/97, Rec., p. I-5123, punctul 58).

24 După cum rezultă din decizia de trimitere, întrebările formulate se întemeiază pe premisa că, la momentul situației de fapt din litigiul principal, domnii Vatsouras și Koupatantze nu aveau calitatea de „lucrător” în sensul articolului 39 CE.

25 Instanța de trimitere a constatat că activitatea profesională „minoră exercitată pentru scurt timp” de domnul Vatsouras a fost „insuficientă pentru a-i asigura mijloacele de subzistență”, iar activitatea exercitată de domnul Koupatantze „a durat puțin mai mult de o lună”.

26 În această privință, trebuie să se sublinieze că, potrivit unei jurisprudențe constante, noțiunea „lucrător”, în sensul articolului 39 CE, are o semnificație comunitară și nu trebuie interpretată restrictiv. Trebuie considerată ca fiind „lucrător” orice persoană care exercită activități reale și efective, cu excepția activităților care sunt atât de reduse încât apar ca fiind pur marginale și accesorii. Caracteristica raportului de muncă o constituie, potrivit acestei jurisprudențe, împrejurarea că o persoană îndeplinește, într-o anumită perioadă, pentru o altă persoană și sub îndrumarea acesteia, prestații în schimbul cărora primește o remunerație (a se vedea în special Hotărârea din 3 iulie 1986, Lawrie-Blum, 66/85, Rec., p. 2121, punctele 16 și 17, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2008, Petersen, C-228/07, Rep., p. I-6989, punctul 45).

27 Nici nivelul limitat al remunerației menționate, nici originea veniturilor pentru aceasta nu pot avea vreo consecință asupra calității de „lucrător” în sensul dreptului comunitar (a se vedea Hotărârea din 31 mai 1989, Bettray, 344/87, Rec., p. 1621, punctul 15, precum și Hotărârea din 30 martie 2006, Mattern și Cikotic, C-10/05, Rec., p. I-3145, punctul 22).

28 Faptul că veniturile realizate dintr-o activitate salariată sunt inferioare sumei minime de subzistență nu interzice considerarea persoanei care o exercită „lucrător” în sensul articolului 39 CE (a se vedea Hotărârea din 23 martie 1982, Levin, 53/81, Rec., p. 1035, punctele 15 și 16, precum și Hotărârea din 14 decembrie 1995, Nolte, C-317/93, Rec., p. I-4625, punctul 19), chiar dacă persoana respectivă încearcă să își completeze remunerația cu alte mijloace de existență, cum ar fi un ajutor financiar din fondurile publice ale statului de reședință (a se vedea Hotărârea din 3 iunie 1986, Kempf, 139/85, Rec., p. 1741, punctul 14).

- 29 În plus, în ceea ce privește durata activității exercitate, împrejurarea că o activitate salariată este de scurtă durată nu poate, în sine, să o excludă din domeniul de aplicare al articolului 39 CE (a se vedea Hotărârea din 26 februarie 1992, Bernini, C-3/90, Rec., p. I-1071, punctul 16, și Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Ninni-Orasche, C-413/01, Rec., p. I-13187, punctul 25).
- 30 Rezultă că, indiferent de nivelul limitat al remunerației și de durata redusă a activității profesionale, nu este exclusă posibilitatea ca aceasta, în urma unei aprecieri globale a raportului de muncă în cauză, să fie considerată de autoritățile naționale reală și efectivă, permițând astfel atribuirea calității de „lucrător” în sensul articolului 39 CE titularului său.
- 31 În cazul în care instanța de trimitere ar ajunge la o astfel de concluzie cu privire la activitățile exercitate de domnii Vatsouras și Koupatantze, aceștia din urmă și-ar fi putut menține statutul de lucrători pentru cel puțin șase luni, cu condiția îndeplinirii cerințelor prevăzute la articolul 7 alineatul (3) litera (c) din Directiva 2004/38. Numai instanța națională poartă răspunderea unor astfel de aprecieri de fapt.
- 32 În cazul în care domnii Vatsouras și Koupatantze și-ar fi menținut statutul de lucrători, ar fi avut dreptul la prestații precum cele prevăzute de SGB II, în aplicarea articolului 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38, pentru perioada respectivă de cel puțin șase luni.

Cu privire la prima întrebare

- 33 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 este conform cu articolul 12 CE coroborat cu articolul 39 CE.

- 34 Articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 instituie o derogare de la principiul egalității de tratament de care beneficiază alți cetățeni ai Uniunii decât lucrătorii salariați, lucrătorii care desfășoară activități independente, persoanele care își mențin acest statut și membrii familiilor lor care au reședința pe teritoriul unui stat membru gazdă.
- 35 Potrivit acestei dispoziții, statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială, printre altele, persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în timpul perioadei mai lungi în care au drept de ședere în statul membru respectiv.
- 36 Resortisanții unui stat membru care sunt în căutarea unui loc de muncă într-un alt stat membru intră în domeniul de aplicare al articolului 39 CE și, prin urmare, beneficiază de dreptul la egalitate de tratament prevăzut la alineatul (2) al acestei dispoziții (Hotărârea din 15 septembrie 2005, Ioannidis, C-258/04, Rec., p. I-8275, punctul 21).
- 37 În plus, ținând seama de instituirea cetățeniei Uniunii și de interpretarea dreptului la egalitatea de tratament de care beneficiază cetățenii Uniunii, nu mai este posibilă excluderea din domeniul de aplicare al articolului 39 alineatul (2) CE a unei prestații de natură financiară menite să faciliteze accesul la încadrarea în muncă pe piața muncii dintr-un stat membru (Hotărârea din 23 martie 2004, Collins, C-138/02, Rec., p. I-2703, punctul 63, și Hotărârea Ioannidis, citată anterior, punctul 22).
- 38 Cu toate acestea, este legitim ca un stat membru să nu acorde o astfel de alocație decât după ce s-a stabilit existența unei legături reale între persoana aflată în căutarea unui loc de muncă și piața muncii din acest stat (Hotărârea din 11 iulie 2002, D’Hoop, C-224/98, Rec., p. I-6191, punctul 38, și Hotărârea Ioannidis, citată anterior, punctul 30).

- 39 Existența unei astfel de legături poate fi verificată în special prin constatarea că persoana în cauză a căutat în mod efectiv și real un loc de muncă în statul membru în discuție de-a lungul unei perioade rezonabile (Hotărârea Collins, citată anterior, punctul 70).
- 40 Rezultă că resortisanții statelor membre care sunt în căutarea unui loc de muncă în alt stat membru care au stabilit legături reale cu piața muncii din acest stat pot invoca articolul 39 alineatul (2) CE pentru a beneficia de o prestație de natură financiară menită să faciliteze accesul pe piața muncii.
- 41 Revine autorităților naționale competente și, dacă este cazul, instanțelor naționale nu numai sarcina să constate existența unei legături reale cu piața muncii, ci și să analizeze elementele constitutive ale prestației respective, în special finalitatea acesteia și condițiile de acordare.
- 42 Astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 57 din concluzii, obiectivul prestației trebuie examinat în funcție de rezultatele acesteia, iar nu în funcție de structura sa formală.
- 43 O condiție precum cea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din SGB II, având în vedere că persoana interesată trebuie să fie în măsură să exercite o activitate profesională, ar putea constitui un indiciu în sensul că prestația este menită să faciliteze accesul la încadrarea în muncă.

44 În orice caz, derogarea prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38/CE trebuie interpretată în conformitate cu articolul 39 alineatul (2) CE.

45 Nu pot fi considerate „prestații de asistență socială” în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 prestațiile de natură financiară care sunt menite să faciliteze accesul pe piața muncii, indiferent de calificarea acestora în legislația națională.

46 Având în vedere considerațiile precedente, trebuie să se răspundă că examinarea primei întrebări nu a relevat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 în ceea ce privește dreptul resortisanților statelor membre care sunt în căutarea unui loc de muncă într-un alt stat membru.

Cu privire la a doua întrebare

47 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la a treia întrebare

48 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 12 CE se opune unei reglementări naționale care exclude resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene de la beneficiul prestațiilor de asistență socială acordate imigranților clandestini.

- 49 În cadrul acestei întrebări, instanța de trimitere se referă la dispozițiile Legii privind prestațiile acordate solicitanților de azil, al cărei articol 1 alineatul 1 punctul 1 prevede că străinii care au reședința în mod efectiv pe teritoriul Republicii Federale Germania au dreptul la prestațiile respective, din moment ce sunt titularii unei autorizații provizorii de ședere pentru solicitanții de azil.
- 50 În consecință, întrebarea formulată trebuie înțeleasă în sensul că instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 CE se opune unei reglementări naționale care exclude resortisanții statelor membre de la beneficiul prestațiilor de asistență socială, deși acestea sunt acordate resortisanților din state terțe.
- 51 Articolul 12 primul paragraf CE interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate, în domeniul de aplicare al Tratatului CE și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevede.
- 52 Această dispoziție vizează situațiile care fac parte din domeniul de aplicare al dreptului comunitar în care un resortisant al unui stat membru este supus unui tratament discriminatoriu față de resortisanții unui alt stat membru exclusiv pe motiv de cetățenie și nu are vocație de aplicare în cazul unei eventuale diferențe de tratament între resortisanții statelor membre și cei ai statelor terțe.
- 53 Prin urmare, la a treia întrebare trebuie să se răspundă că articolul 12 CE nu se opune unei reglementări naționale care exclude resortisanții statelor membre de la beneficiul prestațiilor de asistență socială acordate resortisanților statelor terțe.

Cu privire la cheltuielile de judecată

54 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **În ceea ce privește dreptul resortisanților statelor membre care sunt în căutarea unui loc de muncă în alt stat membru, examinarea primei întrebări nu a relevat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE.**
- 2) **Articolul 12 CE nu se opune unei reglementări naționale care exclude resortisanții statelor membre de la beneficiul prestațiilor de asistență socială acordate resortisanților statelor terțe.**

Semnături